

Subsidiëring

Om bedrijven te stimuleren om te verduurzamen heeft de overheid drie vormen van beleid: subsidiëren, beprijzen en normeren. Voor zakelijk energiegebruikers is subsidie vaak de beste oplossing omdat dit het minst invasief is op een concurrerende wereldmarkt. De Nederlandse overheid heeft daarom onder andere de volgende subsidie-instrumenten uitgewerkt.

MMIP

Er is als onderdeel van het Klimaatakkoord, naast de verbrede SDE++ (met innovatie- en demoprogramma's) voor de uitrol van technologie, een Integrale Kennis- en Innovatieagenda (IKIA) opgesteld die missies voor 2050 benoemt en tussendoelstellingen voor 2030. Deze missies vragen om een commitment van overheid en bedrijfsleven en programmatische aanpak op de langere termijn. Die aanpak is vormgegeven in een 13-tal zogenoemde Meerjarige Missiegedreven Innovatie Programma's (MMIP's). De MMIP's maken expliciet welke kennis- en innovatievragen volgens de huidige inzichten ingevuld moeten worden voor de verschillende technologieontwikkelingsfasen; van onderzoek, via ontwikkeling en pilots/demonstratie tot implementatie. De MMIP's moeten met de inzet van onderzoek bijdragen aan versterking van de maatschappelijke klimaatopgaven door uiteindelijk de toepassing van nieuwe, innovatieve technologie die CO₂-emissie reduceert (met als instrument SDE++).

Voor de industrie zijn de drie meest relevante MMIP's:

- MMIP6: Sluiten industriële kringlopen, met circulaire en biobased grondstoffen en producten, het ontwerp van en de inbedding van nieuwe circulaire ketens en toepassing van CCS;
- MMIP7: CO₂-vrije industriële warmte, met warmtehergebruik, -opwaardering en -opslag, geothermie, klimaatneutrale brandstoffen, systeemconcepten en proces-efficiëntie;
- MMIP8: CO₂-vrije elektriciteit productie, flexibilisering (vraag en aanbod), productie van waterstof en andere moleculen en industriële elektrificatie.

Voor de gebouwde omgeving zijn de volgende programma's van belang:

- MMIP3: Versnelling energierenovaties in de gebouwde omgeving;
- MMIP4: Duurzame warmte en koude in de gebouwde omgeving (individuele en collectieve systemen).

Innovatiethema Industrie MOOI

De MOOI subsidie is voor innovatieprojecten die de industrie klimaatneutraal en circulair helpen maken. Door stimulering van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die de betaalbare overgang naar een schone, energiezuinige, duurzame en veilige industrie mogelijk maken. De innovaties verlagen de milieudruk en verhogen efficiënt gebruik van grondstoffen. De projecten zijn gericht op een eerste toepassing uiterlijk in 2032.

Het MOOI-thema Industrie stimuleert oplossingen op de volgende thema's:

- Procesvernieuwing met elektrificatie van de hoge temperatuurwarmtevoorziening in de staalindustrie, chemie, en glas- en keramiek. En de lage temperatuurwarmtevoorziening in voedings- en papierindustrie;
- Productie van duurzame en circulaire bulk- en platformchemicaliën.

SDE++

Volgens het coalitieakkoord (2022) moet de 55 procent CO₂-emissiereductie gerealiseerd worden in 2030 t.o.v. 1990. De regeling Stimulering Duurzame Energietransitie (SDE++) is een instrument dat vanaf 2020 een belangrijke ondersteuning moet bieden aan die opgave. De SDE++ moet een meerjarige zekerheid voor investeerders bieden en gaat uit van techniekneutraliteit door subsidie toekenning op basis van een tender (€/ton CO₂). De subsidie gaat uit van de meest kosteneffectieve inzet van de subsidiemiddelen, maar om meerdere technieken een kans te geven worden vanaf 2023 'hekjes' geïntroduceerd in de SDE++. Hierdoor zouden o.a. elektrificatie, moleculen en geothermie vaker gesubsidieerd moeten worden.

De regeling is een exploitatiesubsidie en subsidieert de onrendabele top van vastgestelde technologieën. Voor de tendering vindt er een rangschikking plaats op subsidiebehoefte per ton CO₂-reductie (€/ton CO₂), op basis van projectfinanciering. Voor de looptijd van de subsidie worden in principe dezelfde periodes als in de SDE+ gehanteerd: 12 of 15 jaar. De SDE++ bouwt voort op de SDE+ regeling die in 2011 is geïntroduceerd. De subsidiebehoefte wordt bepaald aan de hand van het verschil tussen de kostprijs en de marktprijs: de onrendabele top. De bedragen worden per technologie jaarlijks vastgesteld door het [Planbureau voor de Leefomgeving](#) (PBL). De ingediende subsidieaanvragen worden in een tender gerangschikt op het benodigde subsidiebedrag per ton vermeden CO₂. Door de aanvragen met de laagste kosten per ton te honoreren worden de beschikbare middelen zo doelmatig mogelijk ingezet.

Demonstratie- energie en klimaatinnovatie (DEI+)

De DEI-subsidie is van oorsprong bedoeld om Nederlandse demonstratieprojecten op het gebied van energieopwekking en energiebesparing 'in de etalage te zetten'. Het vervolg, de DEI+ regeling, sluit aan bij de doelstellingen van het klimaatakkoord en richt zich op kosteneffectieve CO₂-emissiereductie met behulp van [innovatieve technieken](#) op pilot- en demonstratieschaal. Projectvoorstellen moeten uitzicht geven op een goede slagingskans in de Nederlandse markt en maatschappij. Dat laatste door gemakkelijker de sprong naar internationaal succes te kunnen maken met producten, processen of diensten die een bedrijf ontwikkeld heeft.

De reductie kan zowel gericht zijn op energiebesparing of procesefficiëntie in het productieproces, maar ook investeringen in hernieuwbare energiebronnen, zoals windenergie, zonne-energie en geothermische energie. De focus ligt op innovaties die bijdragen aan kosteneffectieve CO₂-reductie in 2030. De DEI+ biedt ook mogelijkheden voor projecten die gericht zijn op de circulaire economie.

Ondernemers kunnen voor meerdere nieuwe thema's binnen de DEI+ kortlopende projecten indienen. Voor de projecten geldt over het algemeen een maximale looptijd van vier jaar, maar de subsidiethema's kunnen verschillende looptijden hebben. Het gaat om specifieke thema's met de verschillende subsidiebudgetten. De regeling is opengesteld op basis van het first-come-first-serve principe.

De uitvoering van de DEI+ is in handen van de [Rijksdienst voor Ondernemend Nederland](#) (RVO). Je kunt de DEI+-subsidie 2022 aanvragen van vrijdag 1 april 2022, tot 4 oktober 2022.

Fiscale instrumenten: EIA, MIA, Vamil

De Rijksoverheid heeft een drietal fiscale instrumenten opengesteld, waarbij investeringen in energie- en milieu-technologie fiscaal aftrekbaar worden gemaakt. De Energie-investeringsaftrek (EIA) geldt voor duidelijk omschreven investeringen (specifiek) én voor maatwerkinvesteringen (generiek) die een forse energiebesparing opleveren. Vanaf 2020 wordt de focus - in lijn met het Klimaatakkoord - verlegd van energiebesparing naar CO₂-emissiereductie. Voor de investeringen kan 45 procent van de investeringskosten afgetrokken worden van de fiscale winst, bovenop de gebruikelijke afschrijving. Resultaat is een gemiddeld voordeel van 11 procent.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stelt jaarlijks de zogenaamde Energielijst van erkende maatregelen vast, waarop staat welke maatregelen via de EIA fiscaal aftrekbaar zijn voor bedrijven. In 2020 is voor het eerst opgenomen dat bedrijven een eigen CO₂-emissiereductieplan op kunnen stellen, met een verkenning van mogelijkheden om de uitstoot van bestaande bedrijfsprocessen te verminderen. In het emissiereductieplan kunnen ook maatregelen staan die niet op de energielijst met erkende maatregelen staan.

Investeringen in een apparaat of techniek die voor een bedrijf een milieuvoordeel opleveren kunnen worden afgetrokken via de Milieu-investeringsaftrek (MIA) en de Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (Vamil). Met de MIA is een investeringsaftrek mogelijk die kan oplopen tot 36 procent van het investeringsbedrag. RVO stelt jaarlijks een Milieulijst op met erkende maatregelen die voor de regeling in aanmerking komen.

De uitvoering van de instrumenten (opstellen Energielijst, Milieulijst, monitoring) ligt bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), in samenspraak met de Belastingdienst, omdat het fiscale instrumenten betreft. De Milieulijst 2022 en Energielijst 2022 zijn door RVO definitief vastgesteld.

EU innovatiefonds

De Europese Commissie presenteerde eind 2018 een *strategic vision for a climate neutral Europe by 2050*, gevolgd door een *Green Deal* december 2019. Met de hervorming van het Europese emissiehandel systeem (EU ETS) werd het nieuwe investeringsprogramma genaamd 'Innovatiefonds' geïntroduceerd. Dit fonds heeft als doel om het wereldwijde concurrentievermogen van koolstofarme technologieën in verschillende ETS-sectoren in Europa te vergroten, en moet investeringen in hoog-innovatieve koolstofarme technologieën aanjagen.

Het Innovatiefonds richt zich op 'vlaggenschip'-projecten voor en door de energie-intensieve industrieën die deel uitmaken van het EU-ETS, innovaties op het gebied van hernieuwbare energie, energieopslag en koolstofopvang (CCUS). Individuele innovatieve projecten kunnen met het Innovatiefonds tot 60 procent van hun kapitaalkosten (Capex) en operationele kosten (Opex) in demonstratieprojecten (first-of-a-kind) vergoed krijgen. Het fonds staat ook open voor kleinschalige projecten met investeringen tot 7,5 mln euro.

Het programma wordt uitgevoerd door de Europese Commissie. Het Innovatiefonds heeft een beoogde omvang van 10 miljard euro voor de periode 2021-2030, en wordt gefinancierd uit de veilingopbrengsten van 450 mln EU-ETS emissierechten uit de volgende handelsperiode en niet-uitgegeven rechten uit de vorige handelsperiode (NER300-programma). Net als bij de Nederlandse SDE++ regeling vindt toekenning plaats in de vorm van tenders. Voor de tender-ronde drie wil de Europese Commissie als onderdeel van het REPowerEU programma 3 miljard ter beschikking stellen.